

DUKH

Den komplekse lovgivning – ven eller fjende
af retssikkerheden?

15 marts 2016

Giver mere lovgivning og mere kompleks lovgivning mere eller mindre retssikkerhed for borgeren?

- Hvilke konsekvenser har den forøgede lovmængde for retssikkerhed for mennesker med handicap?

Giver de mange regler en mere retfærdig og præcis retssikkerhed?

Eller medfører udviklingen, at lovgivning bliver for kompleks, ugennemskuelig for borgeren og svær at administrere for sagsbehandleren i forhold til at træffe korrekte afgørelser og give en helhedsorienteret indsats?

Kort sagt: Giver mere lovgivning og mere kompleks lovgivning mere eller mindre retssikkerhed for borgeren?

Retssikkerhed?

- **1. Resultatorienteret.**
- **2. Materiel.**
 - Sikring af minimum af fundamentale rettigheder.
 - Almindelige retsgrundsætninger
 - * legalitetsprincip
 - * lighedsgrundsætning
 - * forbud mod magtfordrejning
- **3 Forudseelighedsretssikkerhed.**
 - - forudse konsekvenser af situationer og dispositioner.
- **4. Procesretssikkerhed.**
 - Regler for behandling af sagerne, der sikrer lovlige og rigtige afgørelser.
 - * 1. instans
 - * ankemulighed.
 - Sammenhæng og betydning afhængig af reguleringsformer.
 - Meget fokus på processuelle regler.
 - Retssikkerhed ctr Effektivitet

- Fokus: Forudseelighedsretssikkerhed - forudse konsekvenser af situationer og dispositioner.
- Kilder:
 - * Skrevne retskilder.
 - * Vejledning

Forudsætninger for retssikkerhed

- Lovgivningen
- Forvaltning af lovgivningen.
- Vejledning – også situationsbestemt

Udfordringer

- Stadigt mere kompliceret og detaljeret lovgivning
- - med edb-baserede ydelsesprogrammer
- Fragmenteret forvaltning
- Digitaliseret forvaltning
- Effektivitetshensyn

Stadigt mere kompliceret og detaljeret lovgivning baseret på edb

- Velbekendt.
- *Konsekvenser for*
- For ansatte
- For borgere
- *Eksempel Beregning af pension*

Fragmenteret forvaltning

- **Myndighedsopsplitning:**
- Udbetaling Danmark
- Jobcenter,
- Ydelseskontor,
- Voksen- Handicap,
- Familieafdeling
- *Eksempler:*
- *Ankestyrelsen A-06-03*

Digitaliseret forvaltning

- **Finansministeriet maj 2001.** Digital forvaltning vil være umiddelbart tilgængelig for virksomheder og veluddannede borgere. De barrierer for de øvrige borgere, der er forsøgt afhjulpet, handler primært om at **gøre computere tilgængelige** og at "sidemandsoplære" især ældre borgere. Målet har således været at sikre, at alle borgere bliver i stand til at **håndtere en computer og at sende og modtage post, udfylde ansøgningskemaer osv**
- Vækst i anvendelsen af elektroniske selvbetjeningsløsninger. På borger.dk defineres sådanne som "...**en elektronisk tjeneste, hvor borgeren via nettet kan løse en opgave selv i stedet for at ringe til eller møde personligt op hos en myndighed.**"
- 80 % af alle ansøgninger og anmeldelser fra borgerne til det offentlige sker digitalt

Rigsrevisionen (2013) om offentlige skrivelser

- Myndighedernes kommunikation med borgerne er i flere tilfælde præget af så svært sprog og dårlig opsætning af breve og skemaer, at borgerne, når de er modtagere af sociale ydelser, ikke forstår deres ret og pligt.
- Skemaerne til ansøgning om og breve vedrørende kontanthjælp er komplekse og forvirrende. Skemaerne tager bl.a. ikke højde for moderne livssituationer, fx registreret partnerskab. Derudover er der vigtige tekstdele, hvor borgeren forpligter sig med sin underskrift, der er svært forståelige og i sværhedsgrad ligger på niveau med videnskabelige artikler og lovtekster.
- Den stigende digitalisering vil skærpe kravene til, at den enkelte borger selv kan læse og forstå skriftlig kommunikation fra offentlige myndigheder

Særligt om Udbetaling Danmark

- Administrerer en stadigt større del af de sociale ydelser
- Fungerer som et **digitalt flagskib** for den offentlige sektor
- Er i høj grad kendetegnet ved **opdeling af sagsbehandlingsprocesser** ud fra rationaler om **automatisering og proceseffektivitet**.
- Primært kontakt til borgere via **digitale kommunikationsflader**.
- Kommunerne skal fortsat varetage de opgaver, der forudsætter personlig kontakt til borgerne
- *UD ikke omfattet af retssikkerhedslovens § 5*

Særligt om situationsbestemt rådgivning og vejledning

- Retssikkerhedslovens § 5 og forvaltningslovens § 7 stk. 1
 - Kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også vejledning og rådgivning. Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning
 -
- Righoldig praksis for Ombudsmanden:
- *Det følger af den almindeligt gældende vejledningspligt, at de sociale myndigheder har pligt til, når en sags omstændigheder peger i retning af, at en klient kan være berettiget til at modtage en ydelse, der forudsætter indgivelse af en ansøgning, at underrette klienten om denne mulighed."*
- *Forudsætter viden.*
- *Eksempel Udbetaling Danmark og eksempel U1988.1017H*

Barrierer for forudseelighed

- Meget detaljeret lovgivning
- Idelige lovændringer
- Lovgivning indrettet til edb-baserede ydelsesprogrammer
- Myndighedsopsplitning: UD, Jobcenter, Ydelseskantor, Voksen-Handicap, Familieafdeling

Risiko for

- Den resultatorienterede retssikkerhed
- -at borgeren ikke får de ydelser, han er berettiget til